

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones prestantissimi viri Roberti de Latio: ordinis
Minoru[m] sacre theologie professoris: pontificis
Aquinatis**

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.ccccxiiij. vi. no. Maij.

Feria. vj. de sci[enti]a iesu [christ]i. Ser. xx.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70607)

Feria. VI. post do. III. aduentus. Ser. XX

beati sunt qui uiuuntur: et miseri q̄ ab ea separantur: qm̄ omne bonuz felicitas animas in xpo est: in ipso sunt thesauri incoparabiles: ⁊ inestimabiles diuitie dei. Ergo ipsum queramus ut ab ipso recipiamus gratiam: quam nobis ipse cōcedat ⁊c. Amen.

¶ Feria sexta post tertiā dñicā aduentus de scientia xpi. Sermo. xx.

¶ Jesus est sciens oīa. Fructus. xx.

Quod dius autem

uestri. Iterū ubi. s. Doctores iudeoz audiebāt xpm̄ sepe nūero scripturas pphetarū pdicantē ⁊ mirabant quōd sciret: cū eas non didicisset. Nec soluz eo pfectionis tpe: quo maturū ingenū litterarū pingue dñe solet esse delibutum hoc uiderunt uerū etiā in infanti etate anno uidelz xij. in medio eoz sedentem sapiētissime audientem ⁊ interrogantē illū cōspere runt. Quo spectaculo potuissent si uoluissent cognoscere ipm̄ esse filiū dei in quo reuebat splendor tante scientie ⁊ sapiētie. Sed uolūtate sua peruersā in eū credere noluerunt: spreuerūt sciētia eius ⁊ ipm̄ persecuti sunt usq; ad mortē. Et qm̄ singulare est hoc priuilegium in dño iesu xpo scz fm̄ assumptā naturam omni sciētia erat decoratus: ideo in presenti sermone de scientia anime xpi dicturi sumus. De qua fructum uñ proponim⁹ cōreplandū q̄ est. Jesus est sciēs oīa. Pro cuius declaratione tres conclusiones erunt notande.

Prima d: multiplicatiōis.

Secunda d: acquisitionis.

Tertia d: conditionis.

¶ Quod multiplex fuit scientia in christo. Capitulum. s.

Prima conclusio d: multiplicatiōis. In qua scire debemus qd fm̄ multiplicatiōē naturarū in xpo multiplicatur eius scientia: put declarat magister sententiā in. iij. ⁊ catholici docto-

res. Cuius rōnē assignat Alexā. in. iij. summe. q. xij. memb. s. dicens: ut dicit Jobes Damas. Quoz sunt diuerse nature: eoz sunt diuerse opatiōes. Opationib⁹ autē pportioatur habit⁹: ergo cū in ipso sint diuerse opatiōes propter diuersas naturas: erunt in ipso diuersi habitus. Et cū sciētia dicat habitū fm̄ diuinā naturā ⁊ hūanā: in ipso xpo erūt diuerse sciētie. Insup put dicit Boet⁹ in lib. de diuersis naturis ⁊ una psona: xps accepit aliqd a triplici statu humani generis siue Ade. Un⁹ stat⁹ fuit qui debebat ei si stensset stat⁹. s. beatitudinis in pmiū. Ali⁹ fuit stat⁹ in q̄ erat scz stat⁹ innocētie. Et terti⁹ stat⁹ fuit post lapsum. Un⁹ xpm̄ triplicē fm̄ hos stat⁹ cognitionem deuit habere: uidelz Primo cognitionē glie.

Secundo cognitionē nature integre.

Tertio cognitionē penalis expiētie.

¶ Et hoc ppter pfectionē aie xpi: q̄ nō tm̄ dz esse perfecta fm̄ superiorē portio nē: uerū etiā fm̄ inferiorē: etiā fm̄ partē sensualē: nō tantū quātū ad statū patrie: s; etiā quātū ad statum uie. Addit dñs Bon. dist. xij. in. libri. ar. iij. q. s. qd qz perfecta fuit aia xpi quātū ad cognitionē nō solū respectu cognoscibilium: sed etiā respectu modoz cognoscēdi: id cū res tripliciter sint cognoscibiles fm̄ qd tripl⁹ habēt esse. Vabent em̄ esse in uerbo in intellectu creato: ⁊ i ppo glie. Ad hoc qd intellect⁹ aie xpi plenā de rebus hret cognitionē: res cognouit ista triplici cognitōe. Et sic p qd xpi aia nō tm̄ habuit cognitionem uerū in uerbo: sed etiā uerū a uerbo. Cognitionem in quā nō tm̄ simplicis noticie: sed etiam experiētie. Possumus tamē cōtra hoc arguere sic. Un⁹ persone vna est perfectio: christus est vna persona: ⁊ sciētia est perfectio: ergo ipsius erit vna sciētia. ¶ Secundo sic: christus est sciens scientia increata: ⁊ hec est certissimā perfectissima et nobilissima: ergo superfluum est ponere in ipso aliā sciētia: qd frustra sit per plura quod potest

Fe'ria. VI. post do. III. aduētus.

fieri per pauciora. ¶ Tertio sic: scientia xpi que est per gratiam vnionis est hm maior lumē q̄ sint alie tres sequentes: de quib⁹ dictū est. Sed sicut est in lumine corporali q̄ maior lumē absorbet minus: ergo sicut est in lumine spūali: ergo nō manēt in xpo aliq̄ modi sciēdi nisi duo. s. vnus q̄ est scientie increate: alius qui est per lumen gratie vnionis. ¶ Ad primū horū argumētōrū respondet hm voluntatē dñi Boni. di. rii. in. li. r Alex. in. in. q̄ habet nō diuersificat hm personā sed hm naturam. Vñ dicit Johan. Damasco. q̄ in xpo sunt diuerse voluntates ppter diuersas naturas: r sicut debet esse diuerse scientie. ¶ Ad scdm dicēdum q̄ q̄uis xps sit vna persona cū filio dei: r per personalē vnionē hm hoc est sciens scientia increata: sicut filius dei. vñ ratione persone nō indiget alia scientia: tñ rōne persone in humana natura indiget alia scientia: scz creata. Non em̄ dicit esse humana natura i xpo imperfecta: qd̄ sequeret si careret sciētia creata. Sed perfectior debet esse in ipso natura oibus alijs. Ideo omni genere sciēdi scientia creata oportet q̄ sit perfecta illa aīa. ¶ Ad tertiu dicendū est q̄ in corporalibus minus lumē offuscatur et absorbet a maiori. Et rō huius est: qm̄ oia lumina corporalia sunt ad vnū actū scilz manifestationis: qui quidē actus p se et perfectissime est a lumine maiori. Sed in spūalibus nō est sic. Nō em̄ oia lumina spiritualia sunt ad vnū actum. Distinguedum tñ est hm statū comprehensiois et viatoris. Nam viatoris non est vnus actus sed plures. Unde lumina plura virtutum seu donoz in viatore non sunt ad vnū actum. Cōprehensiois hō non est nisi vnus actus q̄ determinatur hm summū luminis r totalitatem virtutis eius lumē: scz diuine visionis in gloria: xps aut̄ erat in statu simul viatoris et comprehensiois hm partes anime differentes superiorē r inferiorē: r ideo scientia comprehensiois non absorbebat alias sciētijs.

¶ Sciētia xpi nō fuit per successiones tēporis acquisita. Capm. ij.

¶ Ecclā d'plusto dicit acquisitionis In qua notare debem⁹ q̄ scientia xpi nō fuit p successiones tēporis acq̄sita: sed ab initio sue cōceptionis sibi indita. Qd̄ sentire videt Alex. in. in. vbi. s. mem. ij. Et ad hoc facit illud Greg. sup illo hōbo Luc. ij. Proficiebat etate r sapiētia. Proficiebat nō q̄ ipse sapiētiōr fieret ex parte: sed paulatim demonstrabat sapiētiā. ¶ Sed circa hoc notādū est hm Alex. in. in. vbi. s. q̄ in christo fuit multiplex modus sciēdi. Primus fuit hm diuinam naturā. Et ibi sciētia idē est qd̄ idiplus. Et iste modus fuit in filio dei ab eterno: Scds est hm gratiā vnionis: q̄ modus distinguit ab omni alio sciēte incōdicabilis cuiuscūq̄ alteri creature. Tertius est hm gratiā cōprehensiois: in quo cōdicat̄ angeli r aīe sancte. Quartus hm naturā integrā aīe hm q̄ habuit Adam sciētiā in statu innocentie. Quintus hm penalē naturā assumptam. Sextus est quedā gratia data xpo ad cognoscēdus res hm numerū et p pgressum tēporis. ¶ Quantū ad primū sciēdi modū sicut se habet xps ante incarnationē r post. Scds hō modus non fuit ab eterno. Et hm istū habuit cognitionē omnū eozū que pertinebāt ad mysteriū incarnationis: passionis: r redēptionis. Scdm hō tertiu modū habuit cognitionē omnū eozū que pertinebant ad gloriā suam et suozū: id est eozū que ordinantur ad illā. Scdm hō quartū modū habuit noticiā eozū que cognouit Adam in statu nature integrē. Scdm quintum modum didicit multas penalitates hm experiētiā in affectiua: quas tñ cognouit hm aliu modū: scilz hm gratiā cognitionis: que data est sibi per gratiā vnionis. Unde presciuit illas per istā gratiā. Sextus modus cognitionis est ad cognoscēdū per experiētiā: non vt prioz qui fuit affectiue sed cognitiue ex sensu. ¶ Secūdum notandum est q̄ cognitio in sensu

per experientias est duplex. Una cum res est in sensu huius similitudinem. Alia cum res est in sensu huius formam. Aliter enim est similitudo coloris in oculo: aliter dolor. Ita duplex est cognitio in christo huius experientia. Prima quantum ad naturam penalem. Secunda quantum ad specialem gratiam cognoscendi res huius naturam per processum temporis.

¶ Quia aia xpi eque erat sapiens ut deus.

Capitulum. iij.

Eritia conclusio de conditionis. Fuit namque scientia christi magna et admirabilis. Circa quam contingit dubitare: si fuit equalis scientie dei et eo quod Hugo de sancto Hieronymo ait: Aia christi eque sapiens est ut deus. Ad quod dicit Alex. in. iij. vbi. s. mem. vj. quod est considerare diuinam scientiam huius quod de respectu sui. Et sic scientia illa est infinita. Et huius hunc modum nihil est ei equabile. Secundo est considerare diuinam scientiam respectu creatoris: et hoc tripliciter.

Primo respectu ad illud quod scitur.

Secundo respectu ad medium per quod scitur.

Tertio respectu ad modum quo scitur.

¶ Et ad hoc quod aliquod dicatur equale scientie dei oportet quod equetur huius hec tria: quod non est possibile creature aliquo modo. Dicendum ergo quod comparatio scientie anime christi habita ad diuinam scientiam: huius illud quod scitur est dicere animam christi eque scire sicut deus: quod scit omnia que scit deus. Comparatione vero habita quantum ad medium per quod scitur: vel quantum ad modum quo scitur: non erit dicere equalitatem: quia deus scit omnia per seipsum sicut causa omnium. Aia vero christi non per se ipsum causam: immo per causam deum. Ecce inequalitas quantum ad medium. Luculentior est etiam cognitio dei quam cognitio anime christi de rebus omnibus: quia deus ipse omnia res videt ut in se: anima vero christi non ut in se sed ut in deo. Et quo patet equalitas quantum ad modum. Non est ergo absurdum dicere dominum nostrum iesum christum noticiam habuisse ex lumine scientie sue presentium preteritorum et futurorum: qua sci-

entia et cognitiōe fiebat: ut dolor ineffabilis semper cruciaret animam illius. Et vilo vnquam tempore inueniri non potuit sine merore: quod nunquam caruit clarissima cognitione. Cogita aia mea quemadmodum ante oculos christi semper erant peccata totius mundi. Videbat ipse quoscumque deum offendentes: qui fuerunt a principio mundi: et sunt atque erant usque ad finem seculi. Videbat ipse peccata omnia offendere deum summum bonum et infinitum. Videbat ipse multitudinem eorum qui ingrati erant sibi de beneficio incarnationis. Videbat numerum damnatorum. Videbat singulas penas: quas sustinuerunt quilibet sancti confessores et martyres: et ceteri quicquid ob suum amorem. Videbat quecumque tormenta passionis sue tempore per ipsum sustinenda. O quot suspiria ex fomaceo illo corde sepius impetebant. O quot lachryme mitis iesu facie rigabant: quoniam hec omnia simul contemplan in semetipso dicebat: Ego carnem assumpsi ut peccata destruerem: et ecce tot peccata multiplicatur. Ego carnem assumpsi ut spoliare infernum: et ecce grandis est numerus illorum qui in illis sunt adiudicandi. Ecce carnem assumpsi ut ad paradisum omnes reducerem cruciatibus meis. Passurus sum namque opprobria: infamia: flagella: liuores: vulnere: et mortes amaram. Et ecce quot a regno celorum expellentur. O ingrattissimi homines: o infideles de vobis doleo: quia ad paradisum non venitis. O iudei pro vobis affligor: quos infernus suscipiet. O christiani falsi pro vobis contristor: quos ignis gehene indefinenter exuret. O mens mea in profundo amaritudinis posita. O mens mea angustis vndique verata. Si inimicos meos considero: pro illis affligor. Si amicos inspicio: et illis ex pietate compatior. O stephane in amore meo eris lapidatus. Et tu laureti amore meo eris combustus. Et tu sebastiane eris sagittatus. Et sic de alijs dicere poterat: quos in sua mente lucida colligebat. Eodem patere ergo anima domino nostro iesu christo: quem cum audis in assumpta natura omnia

Sabbato post dñicā. III. aduentus.

scientem: scias etiam crebro dolētem: merentem: ingentem: iuspirantem: et la chymantem. Infige cordi tuo illius las chymas et suspiria: vt sic valeas ab ipso suscipere gratias: qui est benedictus in secula. Amen.

¶ Sabbato post dñicam tertiā aduentus de potētia christi. Sermo. xxf.

¶ Jesus potēter operās. Fructus. xxf.

Edius aut ve

strum et iterum vbi. s. Dñi nostri iesu xpi maiestatem diuinitatis declarāt nobis opa illa miraculosa: que non nisi supernaturali potētia fieri potuerunt: vt dictū est in precēdētibus. Et qm̄ possunt nōnulli eā potēntiam xpo tribuere in assumpra natura: qd̄ erroneum est dicere: iccirco in presenti sermone de potētia xpi dicturi sumus: vt ita credamus de ipso mirabilia facta: q̄ semp̄ cōditiones et p̄prietates seruemus vtriusq̄ nature. Nā certissimum est q̄ sicut scientia in christo fuit admirabilis: ita et potētia. Verum scientia fuit in eo s̄m̄ humanitatē et diuinitates: vt diximus in anteriori sermone. potētia nō in ipso est s̄m̄ diuinitates. Ad qd̄ plenius intelligendum proponemus in medio fructū qui est. Jesus potēter operās. Pro cuius intelligentia tres cōclusiones erunt notande.

Prima d̄i determinationis.

Secūda d̄i negationis.

Tertia d̄i impressionis.

¶ Quia xpi nō est omnipotēs. Capm. s.

Prima cōclusio dicitur determinationis. In qua scire debemus de potētia xpi s̄m̄ doctores catholicos q̄ anima xpi nō est omnipotēs: sicut notatur in. iij. senten. dist. xij. Et ratio huius est s̄m̄ Ric̄. ibidē. arti. v. q. s. q̄ omnipotētia includit actiuam potēntiam infinitā intēsiue: q̄ cū vnūquodq̄ agat s̄m̄ q̄ est in actu: et patiatur quātum est in potētia: quātus res habet de

actiuā potētia: tantū habet de actualitate: ergo potētia actiuā infinita includit actualitatē infinitā in habente illas potēntiam. Actualitas autē infinita in nulla creatura eē pōt: q̄ ois actualitas creature cū possibilitate p̄mixta est. Nō omnis potētia actiuā que anime christi dari potuit sibi data est. His autē vōna. dist. xi. q. iij. arti. iij. q. iij. ait: q̄ omnipotētia cōdicari non potuit alicui creature: q̄ omnis creatura corpore q̄ ex nihilo est deficit a summa stabilitate. Nō q̄ non existit per seipsam deficit a summa simplicitate vnde q̄ non agit per se totā deficit a summa maiestate: vnde distare potest in ipsa virtus a substantia. Et qm̄ per se non subsistit: nec in se nisi sustentetur a diuina potētia: q̄ nō pōt seipsam sustentare: ideo impossibile est ipsam esse omnipotēntē. Rursus qm̄ ex seipsa tota nō agit: nō pōt in totam rei substantiā: et ideo nō potest esse omps: cum non possit totū producere. Postremo quia virtus eius distat a substantia tantū pōt elongari q̄ deficit omnino: vñ nō pōt in omnia. Sicut igitur soli deo cōuenit summa stabilitas: summa simplicitas: summa immēstras: sic etiam omnipotētia: que necessario requirit ista tria. Vnde nec aie xpi: nec alicui creature pōt omnipotētia cōdicari: nisi dixerimus de aia xpi q̄ et omnipotētia comunicatur eo modo: quo cōdicatur ei nomen excellētie diuinitatis: hoc est p̄ cōdicaciones idiomatiū: que ortum habet ex personali vnione. Sicut etiā possumus dicere q̄ hō est omps. Sed contra hoc obijatur: q̄ d̄i Math̄. vii. c. Data est mihi omnis potestas in celo et in terra. Vbi glo. inquit: Nō de coeterna patris diuinitate: sed de assumpto humanitate dicit. Et iterū glo. super illud Luc̄. s. hic erit magnus dicit: Nō q̄ ante virginis partū magnus nō fuerit: sed quia potēntiā quā dei filius naturaliter habet: hō ex tempore erat accepturus. Ad hoc dicit Ric̄. q̄ iste glose intelligunt s̄m̄ illū modum loquēdi quo idiomata